

AANVULLEND ECOLOGISCH
VELDONDERZOEK

BOKSCOULWEG (ONG.)

TE SITTARD

GEMEENTE SITTARD-GELEEN

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

AANVULLEND ECOLOGISCH VELDONDERZOEK

Bokscoulweg (ong.) te Sittard

in de gemeente Sittard-Geleen

Opdrachtgever	BRO Adviseurs in ruimtelijke ordening, economie en milieu bv Postbus 4 5280 AA Boxtel
Project	SGE.BRO.ECO2
Rapportnummer	12013018
Status	Eindrapportage
Datum	12 september 2012
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. M. Koen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy aanvaardt derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	2
4	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	3
	4.1 Inleiding	3
	4.2 Flora- en faunawet.....	3
	4.3 Algemene zorgplicht	4
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	5
	5.1 Broedvogels.....	5
	5.2 Vleermuizen.....	5
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	6
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	7

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Broedvogels

Voor broedvogels zijn in de periode maart - mei 2012 een tweetal inventarisatierondes uitgevoerd. Het plangebied is hierbij geïnterviewd op broedvogels, waarvan de nesten een jaarrond beschermde status hebben (beschermingscategorie 1 t/m 4), die gebruik maken van de aanwezige bosschage. Tijdens de inventarisaties zijn de aanwezige bomen gecontroleerd op jaarrond beschermde nesten. Hierbij is tevens gelet op de aanwezigheid van nesten van soorten uit de beschermingscategorie 5.

Vleermuizen

Voor vleermuizen zijn in de periode juni - augustus 2012 twee veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 24 februari 2012), dat is opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis en de gewone grootvleermuis.

Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van een plangebied voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het analyseprogramma Batsound.

Overzicht veldbezoeken

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken. Het is mogelijk dat vanwege weersomstandigheden van de planning wordt afgeweken.

Tabel 1. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
broedvogels	tijdstip	-	2 x ochtend			-			
	datum		30 maart en 2 mei						
	functie		broedgevallen (nesten)						
vleermuizen	tijdstip	-				2 x avond		-	
	datum					5 juni en 15 augustus			
	functie					foerageergebied in kraamperiode			

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van zowel vleermuizen als broedvogels gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft en er was geen sprake van neerslag.

4 TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

4.1 Inleiding

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken, zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgeving ten aanzien van de soortbescherming is in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snelesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen.

4.2 Flora- en faunawet

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend werkt. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespandief en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie). Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden (beschermingscategorie 5). Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorwaarde hierbij is dat er in de directe omgeving wel geschikt habitat aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en hollenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger.

Nestlocaties van soorten uit de beschermingscategorie 5 zijn in uitzonderlijke gevallen ook buiten het broedseizoen beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

4.3 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd. De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Broedvogels

Tijdens de inventarisatierondes ten behoeve van broedvogels zijn geen nesten van vogelsoorten uit de beschermingscategorie 1 t/m 4 aangetroffen, oftewel er zijn dit broedseizoen geen jaarrond beschermde nesten aanwezig binnen het betreffende plangebied. In de te kappen bomen zijn wel twee nesten van zwarte kraai aangetroffen, waarvan er dit broedseizoen één in gebruik is geweest door een paartje zwarte kraaien. Het andere nest was leeg en dit jaar ongebruikt.

Verder zijn er binnen het plangebied tiftjaf, merel en braamsluiper waargenomen. Voor deze soorten geldt dat, indien de bomen binnen het plangebied buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

5.2 Vleermuizen

Tijdens de inventarisatierondes ten behoeve van vleermuizen zijn op één moment maximaal drie foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De foeragerende gewone dwergvleermuizen maakten tijdens de veldbezoeken ook veelvuldig gebruik van de bomen langs het spoor. De waargenomen vleermuizen maken in verhouding meer gebruik van het groen in de omgeving dan van het plangebied. Naast de gewone dwergvleermuis zijn er geen andere vleermuissoorten waargenomen binnen het plangebied. Op basis van de waarnemingen tijdens de veldbezoeken kan met voldoende zekerheid worden aangenomen dat het plangebied niet van essentieel belang is als foerageergebied van vleermuizen.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep binnen het plangebied kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt aangegeven of een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is.

In kader van de voorgenomen ingrepen kunnen bij werkzaamheden tijdens het broedseizoen overtreding plaatsvinden ten aanzien van algemene broedvogels (inclusief beschermingscategorie 5 soorten als zwarte kraai). Voor vleermuizen en broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4) zijn overtredingen ten aanzien van de Flora- en faunawet niet aan de orde.

Broedvogels

Het nest van zwarte kraai is beschermd conform beschermingscategorie 5. Dit houdt in dat van deze soort wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikt om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorwaarde hierbij is dat er in de directe omgeving wel geschikt habitat aanwezig is. In dit geval zijn er in de directe omgeving voldoende alternatieve nestplaatsen voor zwarte kraai aanwezig, zoals in de bomen aan de oostzijde van het spoor. Er zijn in dit geval dan ook geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van zwarte kraai binnen het plangebied een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben.

Voor algemene vogelsoorten (inclusief beschermingscategorie 5 soorten als zwarte kraai) geldt in dit geval dat, indien de bomen en struiken buiten het broedseizoen worden verwijderd, er geen sprake zal zijn van overtreding van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Noodzaak tot nader onderzoek

Verder vervolgonderzoek naar het voorkomen van broedvogels en vleermuizen binnen het plangebied wordt niet noodzakelijk geacht.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

Ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het (indirect) verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen is niet aan de orde.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van BRO Adviseurs in ruimtelijke ordening, economie en milieu bv een aanvullend ecologisch veldonderzoek uitgevoerd aan de Bokscouweg (ong.) te Sittard in de gemeente Sittard-Geleen.

Het aanvullend ecologisch veldonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling

In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is verkort weergegeven welke maatregelen te treffen zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid boerderij voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Soorten aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Overtreding FF-wet	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	tijdens broedseizoen	nee	nee ¹	¹ mits verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-

Aanbevelingen

Vogelbescherming Nederland heeft samen met BAM Utiliteitsbouw een checklist ontwikkeld, waarmee een bouwonderneming zijn projecten en de directe omgeving natuurvriendelijker kan maken. Door middel van het beantwoorden van enkele ja/nee vragen, kunnen eenvoudige maatregelen worden toegepast die goed zijn voor de stadsnatuur en speciaal voor vogels. U vindt deze checklist op de site van de vogelbescherming. Daarnaast is er tevens een brochure beschikbaar omtrent het vleermuisvriendelijk bouwen. Deze brochure is onder andere te vinden op de website van de Zoogdiervereniging. Deze checklist en brochure kunnen ook worden opgevraagd bij Econsultancy.

